

AZ ELJÁRÁSI RENDELET MÓDOSÍTÁSA
– ÚJ JOGKÖRÖK AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG
KEZÉBEN¹

ROBERT BÄUERLE – MARTINA MAIER
Fordította: TABA Szabolcs

2013. augusztus 21-én új eljárási szabályok léptek életbe az európai uniós állami támogatások ellenőrzésére vonatkozóan.² Újdonság, hogy az Európai Bizottság lehetőséget kap arra, hogy az adott vizsgálat által érintett tagállamon kívül olyan szervezetektől (pl. állami vagy magántulajdonban lévő vállalkozások) is információkat kérjen az eljárás során, akik egyébként nem alanyai a vizsgálatnak. A vállalkozások kötelesek lesznek ezekre a megkeresésekre válaszolni. Amennyiben ennek a kötelezettségüknek a kitűzött határidőn belül nem tesznek eleget, vagy helytelen, félrevezető, vagy hiányos információval szolgálnak, pénzbírsággal sújthatóak. A panaszkezelés terén végrehajtott változások célja pedig, hogy a Bizottság a fontosabb ügyekre koncentrálhasson. Új szabály az is, hogy a jövőben az Unió végrehajtó testülete egy adott gazdasági ágazat vonatkozásában több tagállamra kiterjedő vizsgálatot is lefolytathat.

2013. július 23-án az Európai Unió elfogadta az uniós értelemben vett állami támogatások ellenőrzésére vonatkozó eljárási rendelet mó-

¹ Az angol nyelvű cikk címe: State Aid Procedural Regulation Grants More Powers to the European Commission. Megírásában Katharina Dietz, a McDermott Will & Emery's brüsszeli irodájának jogi asszisztense is közreműködött. A cikk elérhető: <http://www.mwe.com/State-Aid-Procedural-Regulation-Grants-More-Powers-to-the-European-Commission-07-31-2013/>. (A ford.)

² Lásd: az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2013. július 22-i 734/2013/EU tanácsi rendelet. HL L 204., 2013.7.31., 15. o.

dosítását. Az új, életbe lépett szabályokat nemcsak a tagállamoknak, hanem a vállalkozásoknak is hasznos megismerniük. Ez a cikk a legjelentősebb változásokkal, többek között az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) információkérési jogosítványával és a Bizottsághoz benyújtandó panaszra vonatkozó alaki követelményekkel foglalkozik.

1. Egyedi állami támogatási vizsgálatok során történő információkérés

Az Európai Unióban a hatóságok főszabályként csak akkor nyújthatnak állami vagy magántulajdonban lévő vállalkozásoknak állami támogatást, ha azt az erre kizárólagos hatáskörrel rendelkező Bizottság jóváhagyta. A Bizottság az állami támogatások ellenőrzése céljából vizsgálatot indíthat a támogatást nyújtó tagállam bejelentése nyomán, saját kezdeményezésére vagy panasz alapján is.

A módosított eljárási rendelet jelentősen kiszélesíti a Bizottság információszerzési jogosítványait. A múltban a Bizottság csak az érintett tagállamtól kérhetett információt, ebből a célból még a támogatás kedvezményezettjét sem kereshette meg. A Bizottságnak így meg kellett elégednie az adott tagállam által szolgáltatott és a nyilvánosan elérhető adatokkal.

A módosított eljárási rendelet alapján ezentúl lehetősége lesz a Bizottságnak, hogy a hivatalos vizsgálati eljárás megindítását követően információt kérjen harmadik felektől, úgymint más tagállamoktól, állami vagy magántulajdonban lévő vállalkozásoktól és szakmai szervezetektől is. A Bizottság azonban a támogatás kedvezményezettjétől csak abban az esetben kérhet információt, ha ehhez az érintett tagállam hozzájárul. Harmadik felektől történő információkérés esetén a tagállamnak ezen túl nincs más lehetősége, hogy ellenvetéssel éljen.

A vállalkozásoknak és a szakmai szervezeteknek minden részletre kiterjedően eleget kell tenniük a Bizottság megkeresésének. Amennyiben a vállalkozások, szakmai szervezetek helytelen vagy félrevezető információt szolgáltatnak, a Bizottság az előző üzleti évük teljes forgalmának 1%-át meg nem haladó mértékű pénzbírságot szabhat ki. Ha pedig az előírt határidőn belül nem szolgáltatnak információt, a Bizottság kényszerítő bírságot szabhat ki, amely nem haladhatja meg az érintett vállalkozás vagy szakmai szervezet előző üzleti éve átlagos

napi forgalmának 5%-át. A kényszerítő bírság összegét a késedelem által érintett munkanapok alapján számítják ki.

A Bizottság új jogosítványai több következménnyel is járnak. A Bizottság nem függ többé a tagállam által szolgáltatott információktól egy intézkedés állami támogatási szempontból történő értékelése során. A tagállamok így kevesebb ellenőrzési jogosultsággal rendelkeznek, mivel nem lesz többé lehetőségük megválogatni azokat az információkat, amelyeket a Bizottság részére megküldenek. Az állami és magántulajdonban lévő vállalkozásoknak pedig a válaszadási kötelezettség adminisztratív terhével vagy hiánytalan és valós adatok szolgáltatása hiányában bírsággal kell szembenézniük még akkor is, ha ők maguk állami támogatásban nem részesültek. Azt is fontos megjegyezni, hogy a Bizottság ezektől a vállalkozásoktól az esetlegesen a részükre nyújtott jogellenes támogatásokra vonatkozó információkat is kérhet, amik alapján a Bizottság ezen vállalkozások tekintetében külön vizsgálatot is indíthat.

A Bizottság az eljárási rendelet módosításának hatályba lépésétől kezdve élhet új jogosítványaival, azaz a módosító rendeletnek az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételétől számított 20. naptól kezdve.

2. Ágazati vizsgálatok

A módosított eljárási rendelet lehetővé teszi, hogy a Bizottság több tagállamra kiterjedő vizsgálatot végezzen egy adott gazdasági ágazat tekintetében. Ezek az ágazati vizsgálatok, amelyeket a trösztellenes jogszabályok már lehetővé tesznek, segítségül szolgálhatnak a Bizottságnak egyedi ügyek megítélésében, valamint az ágazati iránymutatások kidolgozása során.

Az ágazati vizsgálat egyrészt a hatóságok, valamint az állami és a magántulajdonban lévő vállalkozások részére is előnyös lesz. A Bizottság korábban számos szektorban vizsgálati eljárást kellett hogy indítson annak érdekében, hogy megfelelő információhoz jusson ágazati iránymutatások elfogadásához. Ilyen volt pl. a légiközlekedési szektor. Ez a megközelítés, aminek alkalmazására az eljárási rendelet módosítása következtében többé már nem lesz szükség, rengeteg nehézséget okozott a kérdéses vállalkozásoknak. Másrészt azonban ezentúl a

Bizottságnak meglesz a lehetősége, hogy hivatalos vizsgálati eljárást indítson az ágazati vizsgálatok során szerzett információk alapján. Az ágazati vizsgálatok ráadásul terhet róhatnak azokra a vállalkozásokra, amelyek nem kaptak állami támogatást.

3. Korlátozóbb megközelítés a panaszkezelés során

A Bizottság jelenleg hivatalos döntést kell, hogy hozzon minden panasz esetében, bármilyen formában is terjesztették azt elő, még akkor is, ha a panasz ténybeli vagy jogi szempontból nem megalapozott. Ezért annak érdekében, hogy a nem megalapozott állami támogatási panaszok számát és így a Bizottság munkaterhét csökkentse, a módosítás kötelezően alkalmazandó panaszúrlapot vezet be.

A panaszosok ezentúl előre meghatározott információkat kell hogy szolgáltatassanak a panasztétel során. Hogy milyen természetű információkról van szó, és hogy mennyire kell ezeknek konkrétan lenniük, az csak akkor derül ki, amikor a Bizottság közzéteszi az űrlapot. Ha a panaszos nem közli a kötelező információkat, vagy ha az általa ismertett tények alapján nem állapítható meg kellően megalapozottan a jogellenes támogatás ténye, a Bizottság sokkal könnyebben elutasíthatja a panaszt és így nem kell hivatalos döntést hoznia az ügyben.

4. Elszalasztott lehetőség

Az eljárási rendelet módosításával bevezetett lényeges változások ellenére úgy tűnhet, hogy a változtatások során a jogalkotó elmulasztotta tisztázni a támogatás kedvezményezettjének az állami támogatási eljárásokban betöltött szerepét. Félként továbbra is csak a tagállamnak vannak eljárásbeli jogai a vizsgálatok során. A kedvezményezettek szemszögéből nézve továbbra is fennáll az a kifogásolható helyzet, hogy a kedvezményezett eljárásbeli jogosultságok nélkül kizárólag a vizsgálat tárgya annak ellenére, hogy egy negatív határozat esetén neki kell visszafizetnie a jogellenes állami támogatást.